

Ryszard Sodel: Adam Stefan Sapieha. Książę kardynał

23 lipca 1951 r. w Krakowie zmarł kardynał Adam Stefan Sapieha, nazywany niezłomnym księciem Kościoła.

[Kościół Okupacja niemiecka](#)

23.07

Uroczystości pogrzebowe Józefa Piłsudskiego w Krakowie. Abp Adam Stefan Sapieha w asyście duchowieństwa. Fot. AIPN

Podczas swojego długiego życia miał ogromny wpływ na kościół rzymskokatolicki w Polsce, od okresu przed I wojną światową i lata jej trwania, przez odzyskanie przez Polskę niepodległości, aż po czas II wojny i pierwszych lat po niej. W okresie dwudziestolecia międzywojennego jego postawa oraz decyzje miały bezpośrednie przełożenie na stosunki pomiędzy państwem a kościołem. Jego zaś działania w trakcie II wojny światowej oraz po jej zakończeniu ukształtowały model postępowania kościoła w Polsce na lata.

Adam Stefan Sapieha przyszedł na świat 14 maja 1867 r. w Krasiczynie. Był najmłodszym z siedmiorga dzieci księcia Adama Stanisława Sapiehy i pochodzącej z książęcego rodu Jadwigi Klementyny Sanguszek-Lubartowicz. Pochodził z rodziny o silnych tradycjach patriotycznych. Jego dziadek ze strony ojca za udział w Powstaniu Listopadowym otrzymał order *Virtuti Militari*; w powstaniu tym uczestniczył również dziadek ze strony matki. Z kolei jego ojciec, za pomoc udzielaną powstańcom styczniowym, był aresztowany i więziony.

Adam Stefan Sapieha początkowo kształcił się w domu pod okiem korepetytorów. Później

kontynuował naukę w IV Wyższym Gimnazjum we Lwowie, gdzie w lipcu 1886 r. uzyskał świadectwo dojrzałości.

W 1886 r. zdał egzamin wstępny na studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Studia podjął jednak na Uniwersytecie w Wiedniu, kontynuował na Uniwersytecie Jagiellońskim, a zakończył znów na uniwersytecie wiedeńskim, na którym w 1892 r. uzyskał absolutorium. W latach 1890-1894 studiował również na studiach teologicznych w Innsbrucku.

Kariera duchowna

1 października 1893 r. Adam Stefan Sapieha przyjął święcenia kapłańskie od ówczesnego sufragana lwowskiego, Jana Puzyny.

W 1894 r., po powrocie ze studiów teologicznych, objął funkcję wikariusza parafii w Jazłowcu koło Buczacza, którą pełnił przez rok. W latach 1895-1896 przebywał na studiach w Rzymie na Uniwersytecie Laterańskim, gdzie uzyskał tytuł doktora praw (12 czerwca 1896 r.), równocześnie studiując dyplomację na Papieskiej Akademii Szlacheckiej.

23 września 1897 r. został wicerektorem Seminarium Duchownego we Lwowie, którą to funkcję pełnił do 1901 r. kiedy złożył z niej rezygnację wskutek nieporozumień z ówczesnym rektorem. W 1902 r. objął funkcję wikariusza parafii św. Mikołaja we Lwowie. W latach 1906-1911 pełnił funkcję szambelana papieża Piusa X, reprezentując interesy Polaków w kurii rzymskiej.

W 1911 r., po śmierci kardynała Puzyny, otrzymał sakrę biskupią, zostając biskupem krakowskim (pełnił tę funkcję przez czterdzieści lat). Po wybuchu I wojny światowej włączył się w pomoc jej ofiarom, tworząc Krakowski Biskupi Komitet dla Dotkniętych Klęską Wojny.

Wraz z końcem I wojny światowej i odzyskaniem przez Polskę niepodległości po stu dwudziestu trzech latach zaborów, Adam Stefan Sapieha stał się orędownikiem odbudowy autorytetu państwa polskiego zarówno na arenie międzynarodowej, jak i w kraju. Kontynuował także działalność dobroczynną wśród najuboższej ludności, m.in. był założycielem szpitala dziecięcego w Zakopanem i organizatorem Caritasu.

W latach 1922-1923 był senatorem z ramienia Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej, złożył jednak mandat senatorski, podporządkowując się decyzji papieża, który zabraniał hierarchom kościelnym pełnienia funkcji publicznych.

17 stycznia 1926 r., w wyniku zmian wprowadzonych w polskim kościele przez ówczesnego papieża Piusa X, został arcybiskupem i metropolitą krakowskim (14 grudnia 1925 r. nastąpiła jego prekonizacja).

Po dokonaniu przez Józefa Piłsudskiego przewrocie majowym 1926 r. arcybiskup Adam Stefan Sapieha stał się przeciwnikiem poczynań rządów sanacyjnych, potępiając m.in. więzienie w twierdzy brzeskiej oponentów politycznych tych rządów. Jego nieprzejednana postawa wobec władz sanacyjnych doprowadziła w czerwcu 1937 r. do konfliktu pomiędzy kościołem a państwem, czego wymownym przejawem był nakaz Adama Stefana Sapiehy przeniesienia trumny ze zwłokami Józefa Piłsudskiego z krypty św. Leonarda pod Wieżę Srebrnych Dzwonów.

[Czytaj artykuł Ryszarda Sodla Adam Stefan Sapieha. Księżę kardynał na](#)

portal.przystanekhistoria.pl

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kościół, Okupacja niemiecka

Biografie